

Доля А. Ф.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри перекладу та мовознавства
Міжнародного гуманітарного університету

Балева А. О.,
студентка VI курсу
факультету лінгвістики та перекладу
Міжнародного гуманітарного університету

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАЙМЕНУВАНЬ ВОДНИХ РОСЛИН (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

Анотація. Стаття присвячена вивченню лексичних та семантичних особливостей найменувань водних рослин в англійській та українській мовах. У роботі проведений порівняльний аналіз метафоричних та метонімічних переносів найменувань водних фітонімів в англійській та українській мовах.

Ключові слова: лексико-семантична група, лексико-семантичний варіант, метафоричний перенос, метонімічний перенос, найменування водних рослин.

Постановка проблеми. Стаття присвячена вивченню лексико-семантичних особливостей найменувань водних рослин в англійській та українській мовах (наприклад, англ. *chubrush, duckweed, reed* та укр. *комиш, ряска, очерет*). Найменування водних рослин належать до фітонімів, які досліджуються багатьма лінгвістами. Це зумовлюється їх приналежністю до одного з найдавніших та найпоширеніших пластів лексичної системи мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням фітонімів займалися такі дослідники, як, зокрема, З.І. Комарова [13], О.Л. Кузнєцова [16], І.Е. Подолян [18]. Фітоніми виступали об'єктом зіставних досліджень на матеріалі англійської, французької, німецької, української та російської мов у таких аспектах, як, наприклад, формування переносних значень [10], національна специфіка семантики [18] та метафоричної номінації [17]. Проте лексико-семантична група (далі – ЛСГ) «водні рослини» є недостатньо вивченою, особливо у зіставному плані на матеріалі різноструктурних мов. Цей факт обумовлює актуальність дослідження.

Лексика – це сукупність слів певної мови, які знаходяться між собою в різних смислових зв'язках і відносинах та є цілісною системою [23]. Під лексико-семантичною системою мови розуміється система елементів мови, які пов'язані між собою синтагматичними та парадигматичними зв'язками та утворюють структурну цілісність [8]. Лексико-семантичні поля, ЛСГ та тематичні групи (далі – ТГ) є прикладом парадигматичних зв'язків у системі мови. ЛСГ – це «групи, що поєднують слова однієї частини мови однакової предметної спрямованості, в цьому відношенні вони наближуються до тематичних груп» [14, с. 178]. ЛСГ слід відрізняти від ТГ. Ф.П. Філін вважає, що ЛСГ є мовним явищем, а ТГ – логічним [24].

М.П. Кочерган писав, що лексичне значення слова є продуктом мисленнєвої діяльності людини. Воно пов'язане з редукцією інформації людською свідомістю, з порівнянням,

класифікацією, узагальненням [15]. За його визначенням, лексичне значення – це «історично закріплена в свідомості людей співвіднесеність слова з певним явищем дійсності» [15, с. 188]. Наявність різних лексичних значень у одного й того ж слова відповідно до різних контекстів має назву «полісемія» [15]. Словник лінгвістичних термінів дає таке визначення полісемії: полісемія – це наявність у одного і того ж слова кількох пов'язаних між собою значень, що зазвичай виникають у результаті видозміни і розвитку первісного значення [2]. Т.І. Вендіна визначає полісемію як наявність у одного слова декількох пов'язаних між собою значень [7].

Як зазначає В.В. Виноградов, формування та виникнення нового поняття здійснюється на основі наявного мовного матеріалу. Кожне нове значення включається в лексичну систему мови та формує взаємовідношення з іншими елементами складної і розгалуженої структури мови. Тобто лише у зв'язку з лексико-семантичною системою мови визначаються межі слова як складної і водночас цілісної мовної одиниці, яка поєднує в собі ряд форм, значень і вживань [8].

Вивчення механізмів виникнення полісемії є однією з основних проблем сучасної лінгвістики. Дослідженням полісемії займалися такі вчені, як, зокрема, Ю.Д. Апресян [1], Р.О. Будагов [5], В.В. Виноградов [8].

Основними способами формування полісемії є метафора та метонімія. Мовні метафори сприяють розвитку на базі конкретних значень нових значень, що пов'язано з розвитком, удосконаленням мислення. Відмінності в характері метафоричних переносів у різних мовах є закономірними та відображають своєрідність лексико-семантичної системи кожної мови [3]. В.Г. Гак вважав метафору «універсальним явищем в мові», яке притаманне усім мовам в усі епохи [9]. О.О. Потебня назвав метафору загальним законом розвитку мови [19]. Тобто метафоризація, розвиток декількох значень в межах одного слова, є однією з мовних універсалій.

Г.М. Склярєвська розуміє метафору як «вторинну непряму номінацію при обов'язковому збереженні семантичної двоплановості та образного елементу» і також зазначає, що мовну метафору слід відрізняти від художньої (індивідуально-авторської), яка не закріплена в словниках і не є типовою для вживання певним народом, а використовується тільки автором художнього твору [21, с. 12]. Механізми утворення метафоричних переносів досліджуються у роботах О.О. Потебні [19], Л.В. Щерби [25], В.В. Виноградова [8], Ю.Д. Апресяна [1].

Лінгвістичний енциклопедичний словник визначає метонімію як механізм мови, що полягає в регулярному або оказіональному переносі назви з одного класу об'єктів на інший клас або окремих предметів, який асоціюється з даним за суміжністю [2].

О.О. Реформатський виділяє такі відносини, що лежать в основі метонімічного переносу: одне в іншому, одне на іншому, одне під іншим, одне через інше, процес → результат, матеріал → виріб, знаряддя → продукт, місце → виріб, місце → історична подія, ім'я → положення в суспільстві, ім'я → виріб [20].

Як підвид метонімії виділяють синекдоху – такий перенос значення, коли, називаючи частину, мають на увазі ціле (parsprototo), або, називаючи ціле, мають на увазі частину цілого (totumproparte). Перенос за суміжністю є основою синекдохи, як і метонімічного переносу, однак принципово відмінністю синекдохи є кількісне співвідношення того, з чого переносять найменування, і того, на що переносять найменування: один компонент такого співвідношення завжди буде ширше, ніж інший [20].

Метою статті є встановлення спільних і відмінних рис у семантиці лексем, що належать до ЛСГ, що вивчається, а також особливостей метафоричних та метонімічних переносів цих одиниць в англійській та українській мовах.

Об'єктом дослідження слугують найменування водних рослин в англійській та українській мовах, а предметом роботи є семантика досліджуваних одиниць, а також особливості метафоричних та метонімічних переносів у цій групі лексем.

ЛСГ *Найменування водної флори* поряд із ЛСГ *Найменування водної фауни* об'єднуються у тематичну групу *Водна флора та фауна*. ЛСГ *Найменування водної фауни* поділяється на такі підгрупи: *Водні ссавці*, *Водні птахи*, *Риби*, *Молюски*, *Земноводні*, *Плазуни*, *Кишковопорожнинні*, *Найпростіші*, *Голошкіри*, *Ракоподібні* та група, у яку увійшли лексеми, які позначають водних тварин, але не входять до вищезазначених груп.

Виклад основного матеріалу. Матеріалом дослідження є 118 лексем (61 лексема належить до англійської мови, 57 – до української), що входять до ЛСГ *Водні рослини* за своїм основним значенням, та 9 лексико-семантичних варіантів (далі – ЛСВ) (з них 5 ЛСВ в англійській мові, 4 – в українській), які входять до цієї ЛСГ згідно зі значенням, яке не є основним. Розбіжність у кількості лексем в англійській та українській мовах обумовлена тим, що деякі водні рослини не мають загальноновживаної назви в одній із мов, а мають лише наукову назву. Виключно наукові назви не є об'єктом нашого дослідження. Загальноприйнятою науковою системою номінації рослин є бінарна номенклатура. Бінарна номенклатура – це прийнятий у біологічній систематиці спосіб найменування рослинних організмів за допомогою назви, яка складається з двох слів: назви роду та назви виду [4]. Наприклад, *Utriculariavulgaris* – *пухирник звичайний*. Водночас існують народні назви рослин, які відносяться до загальноновживаних. Науковому способу номінації притаманна точність, тобто кожному виду дається лише одна назва, тоді як народні найменування характеризуються наявністю синонімів, тобто на позначення однієї рослини може використовуватися декілька назв. Наприклад, для позначення рослини роду *Myriophyllum* в українській мові використовуються назви *водопериця*, *уруть*, *перистолистник*, в англійській – *watermilfoil*, *milfoil*. Велику кількість синонімічних назв можна пояснити тим, що рослини з давніх часів посідали велике місце в житті людей, тому вони отримали велику кількість народних найменувань.

Також до кількісної розбіжності приводить наявність таких лексем та ЛСВ в одній мові, які відсутні в іншій. Наприклад, діалектизм укр. *шовковиця*, (рід водоростей) не має аналога в англійській мові.

Лексеми були вибрані шляхом суцільної вибірки із тлумачного словника англійської мови "Oxford English Dictionary" [27] та «Великого тлумачного словника сучасної української мови» за редакцією В.Т. Бусел [6]. Для кращого розуміння семантики досліджуваних одиниць також залучалися дані етимологічних словників [11; 28].

Аналіз досліджуваної групи одиниць дав змогу встановити особливості лексичного наповнення цієї групи одиниць.

Слід зазначити, що деякі водні рослини як в англійській, так і в українській мовах мають загальноновживану назву, що запозичена з латинської мови. Наприклад, укр. *альдрованда*, англ. *aldrovanda*, укр. *ацетабулярія*, англ. *acetabularia*, укр. *діатомея*, англ. *diatom*, укр. *елодея*, англ. *elodea*, укр. *ламінарія*, англ. *laminaria*, укр. *лотос*, англ. *lotus*, укр. *хлорела*, англ. *chlorella*. Разом із запозиченою з латини може вживатися і народна назва, наприклад, для англ. *aldrovanda* синонімом є *waterwheelplant*.

На основі аналізу вибірки були виділені такі групи найменувань водних рослин:

термінологічна назва, що запозичена з латинської мови, водночас зафіксована у тлумачному словнику, інша назва відсутня (наприклад, укр. *діатомея*, англ. *diatom*; укр. *хлорела*, англ. *chlorella*);

термінологічна назва, що запозичена з латинської мови, водночас зафіксована у тлумачному словнику, поряд з іншою назвою, що не є запозиченням з латини (наприклад, укр. *альдрованда*, англ. *aldrovanda*, *waterwheelplant*; укр. *елодея*, англ. *elodea*, *canadianpondweed*; укр. *сальвінія*, англ. *salvinia*, *waterspangles*).

у тлумачному словнику присутня назва, що не є терміном, запозиченим з латини (наприклад, укр. *водяна лілія*, *німфея*, *латаття*, англ. *waterlily*; укр. *пухівка*, англ. *cottongrass*).

Щодо особливостей семантики, то серед лексем із основним значенням можна виділити моносемантичні (наприклад, укр. *діатомея*, *елодея*, *німфея*, *ряска*; англ. *chlorella* (хлорела), *duckweed* (ряска), *sargassum* (саргасум), *sundew* (росичка)) та полісемантичні іменники (наприклад, укр. *баговиння*, *жабурунтя*, *морська капуста*, *комиш*; англ. *bulrush* (рогоз), *kelp* (морська капуста), *reed* (очерет)) (див. табл. 1).

Таблиця 1

Кількість лексем з основним значенням у ЛСГ
Водні рослини

№	Тип лексеми	Мови		
		укр.	англ.	разом
		% (абс.)		
1	Моносемантичні лексеми	89%(51)	90%(55)	(106)
2	Полісемантичні лексеми	11%(6)	10%(6)	(12)
	Разом	100%(57)	100%(61)	(118)

В обох мовах, що досліджуються, моносемантичні лексеми переважають над полісемантичними, що можна пояснити тим, що лексеми, які належать до ЛСГ цього дослідження, є досить вузькоспеціалізованими, тобто такими, що використовуються більше спеціалістами біологами, а не в повсякденному мовленні, тому розвиток полісемії в цій групі незначний. У людей не виникало багато асоціацій з водними рослинами для утворення

переносних значень, тому що лексеми на їх позначення не є часто вживаними, а, як відомо, особливо характерною полісемією є для слів, які давно існують у мові та знаходяться у повсякденному вжитку [3]. Водночас лексеми, що існують у мові вже декілька століть, є полісемантичними (наприклад, англ. *reed* (*очерет*), що походить від давньоанглійського *hreed* з протогерманського **kreut*, має 13 значень, при цьому первинне значення збереглося) [28]. Більшість лексем, які виникли пізніше, є моносемантичними.

Серед полісемантичних лексем, які виникли давно, частина змінила своє значення, а частина – зберегла. Наприклад, лексема англ. *lotus* (лотос), що виникла приблизно у 1540 роках, до 1580-х років використовувалась на позначення декількох рослин, перед тим, як за нею закріпилося значення білого лотоса або водяної лілії [28]. Лексема англ. *rush* (ситник), що походить від індоєвропейського **rezg-*, з'явилася в давньоанглійській через протогерманське **rusk-*, своє первинне значення не змінила. В сучасній англійській мові лексема *rush* має 4 похідні значення.

В українській та англійській мовах спостерігається невелика кількість лексем, що увійшли у ЛСГ *Водні рослини* за похідним значенням, тобто за одним ЛСВ, а саме 4 ЛСВ в українській та 5 ЛСВ в англійській мовах (див. табл. 1).

До таких ЛСВ належать укр. *комиш₂*, *порфіра₂*, *рогулька₂*, *шовковиця₃*; англ. *arrowhead₃* (стрілолист), *bulrush₂* (комиш), *eelgrass₂* (валіснерія), *milfoil₂* (водопериця), *waterchestnut₃* (рогулька). Ці ЛСВ виникли в результаті метафоричного або метонімічного переносу на найменування водних рослин з таких ЛСГ:

Рослинний світ (наприклад, укр. *шовковиця₃* (рід водоростей ← поширене в помірних і субтропічних зонах земної кулі листяне дерево з їстівними плодами, листям якого годують гусінь шовковицевого шовкопряда), укр. *рогулька₂* (водяна трав'яниста рослина з ланцетним листям ← палиця з розвилкою, розгалуженням у вигляді рога на кінці), англ. *bulrush₂* (інша назва комиша ← висока схожа на очерет рослина з ланцетним листям та темно-коричневим циліндричним суцвіттям з великою кількістю квіток));

Одяг (наприклад, укр. *порфіра₂* (інша назва комиша ← довга пурпурова мантия, символ влади монарха));

Елементи зброї (наприклад, англ. *arrowhead₃* (євразійська водна рослина, яка має стрілоподібне листя, що знаходиться на поверхні води ← загострений кінець стріли)).

Тобто перенос на найменування водних рослин найчастіше відбувався з лексем, що позначають інші рослини. 7 з 9 ЛСВ виникли в результаті такого переносу, по одному переносу зафіксовано з ЛСГ *Одяг*, *Елементи зброї*.

На основі аналізу 118 лексем в англійській та українській мовах в процесі розвитку переносних значень найменувань водних рослин можна виділити такі види метафоричних переносів.

1. Перенос на продукт харчування. Напр., укр. *жабуриння* (водорості, що ростуть у стоячих водах і мають вигляд зелених ниток → внутрішність дині, гарбуза).

2. Перенос на рослинний світ. Напр., укр. *морська капуста* (промислова назва великих бурих водоростей роду Ламінарія, що вживаються для їжі й застосовуються в медицині → народна назва катрана морського – рослини родини хрестоцвітних), англ. *lotus* (вид тропічної водяної лілії, рослина з великим плоским листям, яке плаває на поверхні водойм → рослина, плоди якої викликають мрійливу забудькуватість та небажання відходити від неї), англ. *bulrush* (висока схожа на очерет рослина з лан-

цетним листям та темно-коричневим циліндричним суцвіттям з великою кількістю квіток → інша назва комиша). Англ. *bulrush* (рогіз – водна рослина, що належить до роду *Typha*), англ. *clubrush* (комиш – рослина роду *Scirpus*). Ці рослини належать також до різних родин, але *рогіз* часто помилково називали *комишом*. Таке помилкове найменування, можливо, пов'язано з тим, що *рогіз* – дуже поширена водна рослина, але назва *комиш* закріпилася на позначення *рогозу*, стала широковживаною в народі і з часом могла перейти на інші водні рослини. Незважаючи на цей факт, у сучасних тлумачних словниках української мови ці дві назви відокремлені, і *очерет* для найменування *рогозу* не використовується.

Лексема укр. *комиш* має два значення, у першому вона позначає рослину роду *Scirpus*, а у другому – «те саме, що очерет», тобто рослину роду *Phragmites*. Це ілюструють приклади з художньої літератури, наприклад, «Під тими вербами не було очерету ні комишу» [22] – перше значення; «Чутно було, як шелестить комиш шорстким листом та іноді хрусне під ногою суха очеретина» [22] – друге значення.

В англійській мові лексема *bulrush* має такі значення: 1) рогіз; 2) комиш; 3) загальна назва для болотяних рослин, зокрема родини осокових. Тобто *bulrush* (рогіз) має більш широке значення, ніж *clubrush* (комиш), а в українській мові ситуація протилежна. Тобто розширилося значення лексеми *комиш* (раніше ця лексема позначала тільки *очерет*, але з часом назва була поширена на *рогіз* та інші болотяні рослини), в англійській мові, навпаки, відбулась генералізація лексеми *bulrush*.

3. Перенос на морську тварину. Напр., англ. *coralline* (морська червона водорість → прикріплена до субстрату колоніальна морська тварина).

4. Перенос на атмосферне явище. Напр., англ. *mare's tail* (широко поширена водна рослина з кільцями вузького листя навколо високого міцного стебла → перисті хмари, які передвіщають дощ).

5. Перенос на позначення характеристик людини. Напр., англ. *reed* (висока покрита листям трав'яниста рослина, яка росте біля води або у болотистому ґрунті → слабка і вразлива людина). Слід зауважити, що переноси на позначення характеристик людини були виявлені тільки в англійській мові, а в українській такий тип переносу не було виявлено.

6. Перенос на елемент зброї. Напр., англ. *reed* (висока покрита листям трав'яниста рослина, яка росте біля води або у болотистому ґрунті → стріла).

7. Перенос на електричний прилад. Напр., англ. *reed* (висока покрита листям трав'яниста рослина, яка росте біля води або у болотистому ґрунті → електричний контакт, який використовується в магнітокеріваних реле).

8. Перенос на об'єкт з негативною характеристикою. Напр., англ. *rush* (болотняна або берегова рослина, яка широко поширена в помірних областях → щось, що не має ніякої цінності).

Метафоричні переноси з найменувань водних рослин відбуваються за такими ознаками: за формою (2 переноси в українській мові, 4 переноси в англійській мові), за запахом (1 перенос в англійській мові), за емоціональним враженням (3 переноси в англійській мові). Таку невелику кількість переносів можна пояснити тим, що лексеми на позначення водних рослин не належать до широковживаних.

У межах ЛСГ, що вивчається, було виділено 4 метонімічні переноси в українській мові та 7 метонімічних переносів в англійській мові.

1. Перенос на водний об'єкт або на його частину. Напр., укр. *баговиння* (тонкі густі водорості → те саме, що болото), укр. *жабуриння* (водорості, що ростуть у стоячих водах і мають вигляд зелених ниток → слизька маса, що утворюється на поверхні стоячої води).

2. Перенос на рослинний світ. Напр., укр. *очерет* (багато-річна водяна чи болотняна трав'яниста рослина родини злакових з високим стеблом і розлогою пірамідальною волоттю → стебла цієї рослини), англ. *reed* (висока покрита листям трав'яниста рослина, яка росте біля води або у болотистому ґрунті → високі прямі стебла цієї рослини), англ. *rush* (болотняна або берегова рослина, яка широко поширена в помірних областях, → стебла цієї рослини).

3. Перенос на атмосферне явище. Напр., укр. *росичка* (трав'яниста болотняна комахоїдна рослина родини росичкових → *зменш.* до *роса*).

4. Перенос на продукт харчування. Напр., англ. *kelp* (велика бура водорість → зола морських водоростей, що використовується як джерело різних солей).

5. Перенос на будівельний матеріал. Напр., англ. *reed* (висока покрита листям трав'яниста рослина, яка росте біля води або у болотистому ґрунті → солома, що використовується для покрівлі даху), англ. *rush* (болотняна або берегова рослина, яка широко поширена в помірних областях → ситник, що використовується як матеріал).

6. Перенос на музичний інструмент. Напр., англ. *reed* (висока покрита листям трав'яниста рослина, яка росте біля води або у болотистому ґрунті → проста сопілка, зроблена з очерету або соломи).

7. Перенос на елемент, що застосовується в ткацтві. Напр., англ. *reed* (висока покрита листям трав'яниста рослина, яка росте біля води або у болотистому ґрунті, → ткацький гребінь, зроблений з очерету).

Найпоширенішим типом метонімічного переносу є перенос на рослинний світ.

Висновки. В обох досліджуваних мовах моносемантичні лексеми переважають над полісемантичними, водночас лексеми, що існують у мові вже декілька століть, є полісемантичними.

Залежно від термінологічності назви було виділено три групи найменувань водних рослин.

Проаналізовано лексеми, що увійшли у ЛСГ *Водні рослини* за похідним значенням, тобто за одним ЛСВ. У результаті аналізу встановлено, що перенос на найменування водних рослин найчастіше відбувався з лексем, що позначають інші рослини.

Переважаючим видом переносу в обох мовах є метафоричний перенос з найменувань водної флори на рослинний світ за формою. Найпоширенішим видом метонімічного переносу в обох мовах також є перенос на рослинний світ. Всього було зафіксовано 2 метафоричні та 4 метонімічні переноси в українській мові, 8 метафоричних та 7 метонімічних переносів в англійській мові. Таку невелику кількість переносів можна пояснити тим, що лексеми на позначення водної флори не є загальноживаними.

Перспективу дослідження становить залучення інших мов для проведення зіставного аналізу.

Література:

1. Апресян Ю.Д. Избранные труды. Том 2 : Интегральное описание языка и системная лексикография / Ю.Д. Апресян. – М. : Языки русской культуры, 1995. – 767 с.

2. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова – М. : Советская энциклопедия, 1969. – 369 с.

3. Баранникова Л.И. Введение в языкознание / Л.И. Баранникова. – Саратов : Изд-во Саратовского университета, 1973. – 384 с.

4. Большой энциклопедический словарь / ред.: А.М. Прохоров. – М. : Советская энциклопедия, 1993. – 1632 с.

5. Будагов Р.А. Введение в науку о языке / Р.А. Будагов. –М. : Добросвет, 2003. –544 с.

6. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. редактор В.Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ Перун, 2005. – 1728 с.

7. Вендина Т.И. Введение в языкознание : [учеб. пособие для педагогических вузов] / Т.И. Вендина. – М. : Высшая школа, 2002. – 288 с.

8. Виноградов В.В. Избранные труды. Лексикология и лексикография / В.В. Виноградов. – М. : Наука, 1977. – 310 с.

9. Гак В.Г. Метафора: универсальное и специфическое / В.Г. Гак // Метафора в языке и тексте. – М. : Наука, 1988. – С. 11–26.

10. Дементьева А.Г. Когнитивные основы формирования переносных значений фитонимов : дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 «Теория языка» / А.Г. Дементьева. – Тамбов, 2012. – 185 с.

11. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / редкол.: О.С. Мельничук (гол. редактор) та ін.. – К. : Наук. думка, 1983. – Т. 5 : Р–Т. – 2006. – 703 с.

12. Зенков Г.С. Введение в языкознание / Г.С. Зенков, И.А. Сапожникова. – Бишкек : ИИМОП КГНУ, 1998. – 218 с.

13. Комарова З.И. О соотношении фитонимических концептов в языковой и научной картине мира / И.З. Комарова, Г.Н. Плотникова // Проблемы языковой концептуализации и категоризации действительности : мат. Всероссийской научной конференции «Язык. Система. Личность». – Екатеринбург : Изд-во Урал. гос. пед. ун-та, 2006. – С. 70–86.

14. Кодухов В.И. Введение в языкознание : [учеб. для студентов пед. институтов] / В.И. Кодухов. – М. : Просвещение, 1987. – 288 с.

15. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства : [підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / М.П. Кочерган. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – 368 с.

16. Кузнецова Е.Л. Фитонимы как материал для изучения материальной и духовной культуры народа / Е.Л. Кузнецова // Язык и социум : VIII Межд. научн. конф. (5–6 дек. 2008 г.) : мат. конф. – Минск, 2009. – С. 37–40.

17. Панкова Т.М. Флористическая метафора как фрагмент национальной картины мира носителей английского языка / Т. М. Панкова // Вестник ВГУ, Серия «Лингвистика и межкультурная коммуникация». – 2009. – №1. – С. 38 – 40.

18. Подолян І.Е. Національна специфіка семантики фітонімів в українській, англійській та німецькій мовах : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.17 «Романські мови» / І.Е. Подолян. – К., 2000. – 20 с.

19. Потебня А. А. Эстетика и поэтика / А.А. Потебня. – М. : Искусство, 1976. – 615 с.

20. Реформатский А.А. Введение в языковедение / А.А. Реформатский. – М., 1996. – 536 с.

21. Складарская Г.Н. Метафора в системе языка / Г.Н. Складарская. – СПб. : Наука, 1993. – 146 с.

22. Словник української мови. Академічний тлумачний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua>.

23. Уфимцева А.А. Опыт изучения лексики как системы (на материале английского языка) / А.А. Уфимцева. – М. : Изд-во Академии наук СССР, 1962. – 286 с.

24. Филин Ф.П. О лексико-семантических группах слов / Ф.П. Филин // Очерки по теории языкознания. – М., 1993. – С. 229–239.

25. Щерба Л.В. Опыт теории лексикографии. Языковая система и речевая деятельность / Л.В. Щерба. – Л. : Наука, 1974. – С. 265–304.

26. Dictionary.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dictionary.reference.com>.

27. Oxford Dictionaries Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oxforddictionaries.com>.

28. Online Etymology Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etymonline.com>.

Балева А. А., Доля А. Ф. Лексико-семантические особенности наименований водных растений

Аннотация. Статья посвящена изучению лексических и семантических особенностей наименований водных растений в английском и украинском языках. В работе проведен сравнительный анализ метафорических и метонимических переносов наименований водных фитонимов в английском и украинском языках.

Ключевые слова: лексико-семантическая группа, лексико-семантический вариант, метафорический перенос, метонимический перенос, наименования водных растений.

Balieva A., Dolya A. Lexical-semantic peculiarities of water plants names

Summary. The article is devoted to the study of lexical and semantic peculiarities of water plants names in English and Ukrainian. The paper contains the results of the comparative analysis of metaphoric and metonymic transfers of water plants names in English and in Ukrainian.

Key words: lexical-semantic group, lexical and semantic variant, metaphoric transfer, metonymic transfer, water plants names.